

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดของหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย
2. สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
3. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
5. บริบทเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
6. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

1. หลักการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ตราขึ้นโดยผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของประชาชน ซึ่งผู้ใดฝ่าฝืนย่อมได้รับการลงโทษ (หยุด แสงอุทัย, 2538 : 41) ในการปกครองหรือบริหารประเทศของรัฐ กฎหมายถือว่าเป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่ใช้จัดระเบียบการอยู่ร่วมกันของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและเป็นหลักเกณฑ์ที่รัฐจะกระทำการใด ๆ ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ เพื่อทำนุบำรุงให้ราษฎรมีความสุขความเจริญ กฎหมายยังเป็นเครื่องมือสูงสุดของสังคมที่จะรักษาไว้ซึ่งอิสรภาพ และความเป็นระเบียบของบุคคลทุกคนขึ้น โดยได้กำหนดสิทธิ หน้าที่และเสรีภาพ ไว้เพื่อให้ประชาชนมีอิสรภาพตามสมควร ไว้เพื่อให้ประชาชนมีอิสรภาพตามสมควร และยังช่วยประสานความขัดแย้งหรือประสานประโยชน์ของทั้งเอกชนและส่วนรวม จากการที่กฎหมายจึงต้องมีสภาพบังคับ (Sanction) เป็นองค์ประกอบไม่ว่าจะเป็นสภาพบังคับทางอาญา ในลักษณะของโทษทางอาญา (Punishment) หรือเป็นสภาพบังคับในทางเสียหาย โดยการป้องกัน (Prevention) ผลร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น หรือเป็นสภาพบังคับในทางเสียหายผลเสียหาย

โดยตรง (Specific Relief) (ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์ศานต์, 2531 : 25 - 26) โดยมีองค์กรของรัฐเป็นกลไก บังคับใช้ (Enforcement) กฎหมายเหล่านี้

2. การบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement)

การบังคับใช้กฎหมายมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการนำกฎหมายซึ่งมีเพียงลายลักษณ์อักษรไปสู่การบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ (ประเสริฐ สุขสบาย, 2542 : 22) และเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของรัฐเกิดประสิทธิภาพ ถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายข้างต้น บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้เกิดความเกรงกลัวต่อการที่จะกระทำผิดกฎหมาย และเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสังคมเกิดความสงบสุขในที่สุด (โกกิน พลกุล, 2531 : 137 - 141)

ข้อควรคำนึงอย่างยิ่งเพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดต่อการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของสภาพบังคับ (Sanction) ของกฎหมายแต่ละฉบับที่นำมาใช้อย่างละเอียดเสียก่อน เพราะสภาพบังคับของกฎหมายแต่ละฉบับนั้น ย่อมมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน (วิษณุ เครืองาม, 2530 : 188) ดังจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผลตามที่ตราไว้หรือไม่กระบวนกรของกฎหมายที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมจะมีผลคุ้มครองสาธารณสุขชนเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ “ดุลยพินิจ” ของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกฝ่ายตามบทบาทของตนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องซึ่งกันและกัน หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแม้เพียงฝ่ายเดียวใช้อำนาจ หรือ ดุลยพินิจของตนเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย นอกเหนือไปจากการใช้เจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว การปกป้องคุ้มครองสังคมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขก็ไม่อาจที่จะประสบผลตามความมุ่งหมายของกฎหมายได้ (โกเมท ทองภิญโญชัย, 2534 : 63 อ้างถึงใน ญัฐริกา วาญภาพ, 2536 : 34)

อมร จันทรสมบุรณ์ (2533 : 11) กล่าวว่า การบังคับใช้กฎหมาย หมายถึง การนำเอาตัวบทกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นถ้อยคำอยู่ในหนังสือ ใช้บังคับแก่สมาชิกในสังคมให้เกิดผลบังคับตรงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ถูกตราขึ้นโดยรัฐ

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2540 : 25) ได้ให้ความหมายของกฎหมายไว้ว่า กฎหมาย หมายถึงบรรทัดฐานที่กำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติ ได้แก่ กฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบ ข้อสั่งการทางราชการ ซึ่งผู้มีอำนาจทางการปกครองบ้านเมือง ได้กำหนดขึ้นไว้ให้ประชาชนปฏิบัติตามหรืองดเว้นการกระทำ ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษตามที่บัญญัติที่ระบุไว้ กฎหมายเป็นบรรทัดฐานที่จำเป็นในสังคมเมือง ในสังคมสมัยใหม่ที่ประกอบด้วยผู้คนจำนวนมากมาจากท้องถิ่นที่ต่างกัน ผู้คนที่มีความแตกต่างกันระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ทัศนคติ ความเชื่อ

การบังคับใช้กฎหมาย คือ กฎหมายเป็นกลไกที่จะกำหนดกรอบกติกาของสังคม โดยกำหนดบทบาทของประชาชน เนื่องจากกฎหมายเป็นคำสั่งบัญชาของรัฐที่สั่งให้ราษฎรปฏิบัติ ตามเพราะฉะนั้นกฎหมายจึงเป็นฐานรองรับการใช้อำนาจรัฐที่สำคัญที่จะนำมาใช้บังคับให้มี ประสิทธิภาพต่อการควบคุมปัญหาของสังคม

กล่าวโดยสรุปจากความหมายต่างๆ ของการบังคับใช้กฎหมาย และการปฏิบัติกรบังคับ ใช้กฎหมายเป็นการกระทำ การดำเนินการ การนำตัวบทกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆซึ่งมีเพียง ปลายลักษณะอักษรอยู่ในหนังสือ มาใช้แก่สมาชิกในสังคมให้เกิดผลในการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของ กฎหมายให้สามารถตักเตือนและดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดได้

3. การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วย การควบคุมอาคารขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วย การควบคุมอาคารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กำหนดบทลงโทษผู้กระทำฝ่าฝืนไว้มีทั้งโทษปรับ และ จำคุก ข้อสังเกตการใช้โทษปรับ คือ

3.1 กำหนดให้มีการปรับตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น เมื่อทำการก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตการก่อสร้างนั้นไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลง ให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งให้รื้อถอน แต่ผู้ก่อสร้างฝ่าฝืนคำสั่ง ดังนี้ต้อง ถูกปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และหากยังคงฝ่าฝืนไม่รื้อถอนอยู่ต่อไปต้องถูกปรับอีกวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้รื้อถอน

3.2 กรณีที่มีโทษปรับสถานเดียวให้มีการเปรียบเทียบคดีได้ หมายความว่า หาก มีการชำระค่าปรับแล้วให้ถือว่าคดีเป็นอันเลิกกัน การชำระค่าปรับในเขตกรุงเทพฯ ให้มีคณะกรรมการ เปรียบเทียบคดี ประกอบด้วยผู้ว่าราชการฯ ผู้แทนกรมอัยการ และผู้แทนกรมตำรวจ ในเขตจังหวัด อื่น ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการ อัยการจังหวัด ซึ่งอธิบดีกรมอัยการมอบหมาย และผู้กำกับ การ ตำรวจภูธรจังหวัด

คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับมีอำนาจเปรียบเทียบปรับ กล่าวคือมีอำนาจพิจารณา ว่าคดีดังกล่าวผู้กระทำผิดควรจะต้องชำระค่าปรับเท่าใด ทั้งนี้เพราะกฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับ ในระดับสูงไว้ เมื่อชำระค่าปรับถูกต้องแล้วคดีเป็นอันเลิกกัน

โดยเหตุที่การประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้มีการแก้ไขโครงสร้างของกฎหมายมาก และยกเลิกหลายฉบับ การดำเนินการตามกฎหมายเก่า และการยื่นเรื่องรื้อถอนของอนุญาตที่ค้างพิจารณา อยู่เหล่านี้ จึงจำเป็นต้องกำหนดบทเฉพาะกาลขึ้น เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมายเก่าเท่าที่ไม่ขัด หรือแย้งกับกฎหมายใหม่ยังคงใช้ได้ต่อไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544 : 121-122)

หยุด แสงอุทัย (2535) นักกฎหมายที่มีชื่อเสียงอธิบายว่า “กฎหมาย” คือ ข้อบังคับของรัฐ ซึ่งกำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ

กฎหมาย คือ บรรดากฎเกณฑ์กลางของสังคมหรือรัฐ อันมีลักษณะเป็นการสั่งการหรือบังคับให้บุคคลกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างกัน หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษ หรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ลักษณะกฎหมายที่ดีของสังคมนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีวิถีภาวะสามารถวินิจฉัยได้ว่ากฎหมายต่างๆ ที่ตราขึ้นโดยสภานิติบัญญัตินั้นมีลักษณะเหมาะสมกับสถานการณ์ หรือเป็นกฎหมายที่มีคุณค่าในสังคมหรือไม่ มีดังนี้

1. เป็นกฎหมายที่ตราโดยสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ หมายความว่า กฎหมายจะต้องมาจาก รัฐสภาปิตัย หรืออำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายเท่านั้น

2. เป็นกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพของประชาชนเท่าที่จำเป็นเท่านั้น หมายความว่า กฎหมายที่ได้รับการตราออกบังคับใช้ในสังคมนั้น ต้องอาศัยหลักการเคารพ และเทิดทูนเสรีภาพของประชาชน ดังนี้

2.1 ต้องเป็นการจำกัดเสรีภาพของประชาชนเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเท่านั้น

2.2 การจำกัดเสรีภาพของประชาชนดังกล่าว จะต้องอาศัยเสียงส่วนใหญ่ของสังคม หรือโดยอาศัยเจตนารมณ์ทั่วไปของสมาชิกในสังคมเป็นเครื่องมือ เพื่อกำหนดเป็นกฎเกณฑ์กลางสังคม

2.3 สมาชิกของสังคมเข้าทำสัญญากับสังคมว่าจะต้องเคารพต่อกฎหมาย หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษ

3. เป็นกฎหมายที่สอดคล้องกับจารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีของสังคมหมายความว่า กฎหมายที่ตราขึ้นบังคับใช้ต้องมีหลักการที่สอดคล้องกับหลักจารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และของสังคมด้วย รวมทั้งไม่ขัดกับหลักศาสนาและศีลธรรมอันดีของประชาชน

4. เป็นกฎหมายที่สามารถสร้างความเชื่อถือแก่ประชาชนทั่วไป หมายความว่า เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

4.1 ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจกฎหมายได้ ได้แก่ กฎหมายที่ใช้ภาษาที่สามารถเข้าใจได้ง่าย

4.2 มาตรการต่างๆ ของกฎหมายมีลักษณะแน่นอนชัดเจน ได้แก่ กฎหมายที่มีการบัญญัติในส่วนของการกระทำ การบัญญัติความผิดและโทษ มีความแน่นอนชัดเจน ไม่มีความหมายกำกวม

4.3 เป็นกฎหมายที่ทันสมัยและใช้การได้

4.4 ประชาชนมีความไว้วางใจในตัวผู้ใช้กฎหมาย

5. เป็นกฎหมายที่ผู้ชี้ขาด หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินมีความอิสระในการชี้ขาดตัดสินคดี

6. มีวิธีการพิจารณากรณีพิพาทที่เปิดเผย และเปิดโอกาสให้คู่กรณีพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนอย่างเต็มที่

การบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) คือ กระบวนการ (Process) ในการนำกฎหมายที่มีอยู่มาดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ กระบวนการดำเนินการให้บุคคลที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า “กฎหมาย” มีองค์ประกอบใหญ่ๆ 2 ประการ คือ

1. กฎหมายที่บัญญัติขึ้น (Legislative)
2. กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement)

ในการศึกษากฎหมายหรือในการบริหารกฎหมายจะต้องคำนึงถึง 2 ประการนี้ควบคู่กันไป แนวความคิดในการบังคับใช้กฎหมายที่นับว่ามีคุณค่าพอสรุปได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายจะต้องประกอบด้วยควมมีสมรรถภาพศีลธรรมจรรยาชอบด้วยความยุติธรรมและมีความเมตตาปราณีพร้อมด้วยเหตุผลอันชอบธรรม

การบังคับใช้กฎหมายจะต้องมีดุลยภาพระหว่างอำนาจของรัฐและเสรีภาพของประชาชนมีความยืดหยุ่น โดยยึดถือหลักความยุติธรรมตามข้อเท็จจริงของแต่ละคดีเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

การบังคับใช้กฎหมาย คือ กฎหมายเป็นกลไกที่จะกำหนดกรอบกติกาของสังคม โดยกำหนดบทบาทของประชาชน เนื่องจากกฎหมายเป็นคำสั่งบัญชาของรัฐที่สั่งให้ราษฎรปฏิบัติตาม เพราะฉะนั้นกฎหมายจึงเป็นฐานรองรับการใช้อำนาจรัฐที่สำคัญที่จะนำมาใช้บังคับให้มีประสิทธิผลต่อการควบคุมปัญหาของสังคม

หลักการพิจารณาถึงการบังคับใช้กฎหมาย ต้องคำนึงประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ

1. เนื้อหาสาระของกฎหมายที่จะต้องครอบคลุมไปถึงวัตถุประสงค์ หรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย และมาตรการและวิธีการต่าง ๆ ที่กฎหมายนั้นจะนำมาใช้

2. องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้นั้น จะคำนึงถึงความเกี่ยวพันระหว่างองค์กรในด้านการสอดประสานและความขัดแย้งตลอดจนความซ้ำซ้อนขององค์กร หรือหน่วยงานหลักตามกฎหมายนั้นๆ กับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนในลักษณะของความมีสหสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

3. มาตรการลงโทษที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้นๆ (อ้างถึงใน ธนะเมศร์ มหาวงศนันท์, 2550 : 23 - 24)

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

เหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้

เพื่อป้องกันภัยจากการควบคุมการก่อสร้างและการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ ตลอดจนการก่อสร้างอาคารในเขตที่อาจรับแรงสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว รวมทั้งเหตุอื่น ๆ ที่อาจเกิดแก่อาคาร พระราชบัญญัตินี้ จึงเป็นการบัญญัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร

คำนิยามที่ควรทำความเข้าใจ (มาตรา 4)

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงานและสิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

1. อัฒจันทร์หรือสิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน
2. เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อุโมงค์ คานเรือ ท่าเรือ ท่าจอดเรือ รั้ว กำแพง หรือประตู ทีสร้างขึ้นติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งทีสร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย

3. ป้ายหรือสิ่งทีสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

- 3.1 ทีติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

- 3.2 ทีติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้วระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

4. พื้นทีหรือสิ่งทีสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ทีกัลับริด และทางเข้าออกของรถ

สำหรับอาคารทีกำหนดตามมาตรา 8 (9)

5. สิ่งทีสร้างขึ้นอย่างอื่นตามทีกำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย

“อาคารสูง” หมายความว่า อาคารทีบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ทีมีความสูงตั้งแต่ยี่สิบสามเมตรขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินทีก่อสร้างถึงพื้นคาบฟ้าสำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินทีก่อสร้างถึงยอดคันทิ้งของชั้นสูงสุด

“อาคารขนาดใหญ่พิเศษ” หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้พื้นที่อาคารหรือ ส่วนใดของอาคารเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการ ประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมีพื้นที่ รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่หนึ่งหมื่นตารางเมตรขึ้นไป

“อาคารชุมนุมคน” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่บุคคลอาจเข้าไป ภายในเพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนที่มีพื้นที่ตั้งแต่หนึ่งพันตารางเมตรขึ้นไป หรือชุมนุมคนได้ ตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป

“โรงมหรสพ” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นที่สำหรับฉาย ภาพยนตร์ แสดงละคร แสดงดนตรี หรือการแสดงรื่นเริงอื่นใด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดให้ สาธารณชนเข้าชมการแสดงเป็นปกติธุระ โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้

“เขตเพลิงไหม้” หมายความว่า บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคา เรือนขึ้นไป หรือเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ขึ้นไป รวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อกภายในระยะสามสิบเมตร โดยรอบบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ด้วย

“ผู้ครอบครอง” หมายความว่า รวมถึง ผู้จัดการของนิติบุคคลอาคารชุดสำหรับทรัพย์สิน ส่วนกลางตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

“นายตรวจ” หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นนายตรวจ

“นายช่าง” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเจ้า พนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นนายช่าง หรือวิศวกรหรือสถาปนิกซึ่งอธิบดีกรมโยธาธิการแต่งตั้งให้ เป็นนายช่าง

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (1) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (2) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (3) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (5) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (6) ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศ

กำหนดสำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

การรักษาการตามพระราชบัญญัติของรัฐมนตรีและอำนาจหน้าที่

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจ ออกกฎกระทรวง (มาตรา 7)

(1) กำหนดค่าธรรมเนียมหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม
 (2) กำหนดแบบคำขออนุญาต ใบอนุญาต ใบรับรอง ใบแทน ตลอดจนแบบคำสั่งหรือแบบอื่นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(3) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

บททั่วไป การยกเว้นทั้งหมด หรือบางส่วนในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(1) ไม่ใช่บังคับแก่พระที่นั่งหรือพระราชวัง (มาตรา 6)
 (2) รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.นี้ ทั้งหมดหรือบางส่วนเกี่ยวกับอาคาร (มาตรา 7)

(3) เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรมและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคาร มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดเงื่อนไขของอาคาร จำนวน 16 ชนิด (มาตรา 8)

(4) ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกฎหมายกระทรวง (มาตรา 10)

คณะกรรมการควบคุมอาคาร

1. ให้มีคณะกรรมการควบคุมอาคาร ประกอบด้วย อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการผู้แทนหน่วยงานของรัฐและเอกชน จำนวน 10 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 4 คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการและหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารเป็นกรรมการและเลขานุการ

2. คณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (มาตรา 18)

- (1) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี
- (2) ให้ความเห็นชอบในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
- (3) ให้คำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (4) กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- (5) รับขึ้นทะเบียนและเพิกถอนการเป็นผู้ตรวจสอบ
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

3. ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารขึ้นในกรมโยธาธิการและผังเมือง (มาตรา 20)

การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร

1. ต้องได้รับใบอนุญาตหรือแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา 21)
2. อาคารที่สูงเกิน 15 เมตร ซึ่งอยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าความสูงอาคาร และอาคารที่อยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่า 2 เมตร การจะรื้อถอน ต้องได้รับอนุญาตหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา 22)
3. ระยะเวลาการพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตและการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 25)
4. อาคารมีลักษณะหรืออยู่ในประเภทที่กำหนด เป็นวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมหรือวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม กำหนดให้วิศวกรหรือสถาปนิกต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต (มาตรา 26)
5. การตรวจพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนหรือรายการคำนวณที่ยื่นไว้ เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย (มาตรา 27)
6. เมื่อได้รับอนุญาตให้แจ้งชื่อผู้ควบคุมงานกับวันเริ่มต้น และสิ้นสุดการดำเนินการตามที่ได้อนุญาต (มาตรา 29)
7. อาคารประเภทควบคุมการใช้ (มาตรา 32) คือ
 - (1) สำหรับใช้เป็นคลังสินค้า โรงแรม อาคารชุด หรือสถานพยาบาล
 - (2) สำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การศึกษา การสาธารณสุข หรือกิจการอื่น ตามกำหนดในกฎกระทรวง
8. อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารชุมนุมคน และอาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวงต้องจัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรมหรือด้านสถาปัตยกรรม เพื่อตรวจสอบอาคาร (มาตรา 32 ทวิ)
9. ระยะเวลาใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาต เงื่อนไขการต่ออายุ (มาตรา 35) และการห้ามโอนให้บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา 36)
10. กรณีผู้ได้รับใบอนุญาตตาย ทายาทต้องมีหนังสือแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบภายใน 90 วัน นับแต่ผู้ได้รับใบอนุญาตตาย (มาตรา 37)
11. หากดำเนินการ โดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถกระทำได้โดยการแจ้งและดำเนินการตามมาตรา 39 ทวิ ภายหลัง

การอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับโรงแรม

1. การก่อสร้าง คัดแปลง เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือตรวจสอบอาคารที่ใช้เพื่อประกอบกิจการโรงแรม ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารนี้ด้วย (มาตรา 39 จัตวา)
2. มิให้ผู้ใดใช้อาคารหรือส่วนใดเป็นโรงแรม เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการที่มีอำนาจและให้มีคณะกรรมการพิจารณาการประกอบกิจการโรงแรมมีอำนาจเกี่ยวกับใบอนุญาต ดังนี้ (มาตรา 39 เบญจ)
 - (1) ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นประธาน
 - (2) ในจังหวัดอื่น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ
 - (3) อายุใบอนุญาตมีอายุ 2 ปี และหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 39 ฉ)

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

1. กรณีมีการก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยผิดตามกฎหมายนี้มีอำนาจสั่งให้ระงับ ห้ามมิให้ใช้หรือเข้าไปในอาคารหรือบริเวณและจัดให้มีเครื่องหมายแสดง (มาตรา 40)
2. กรณีสามารถแก้ไขได้ตามคำสั่งกำหนดระยะเวลาต้องไม่น้อยกว่า 30 วัน (มาตรา 41)
3. กรณีไม่สามารถแก้ไขได้ตามคำสั่งได้ เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้รื้อถอนอาคารภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวงออกตามมาตรา 8 (11) หรือข้อบัญญัติออกตามมาตรา 9 หรือ 10 (มาตรา 42)
4. ถ้าไม่มีการรื้อถอนตามคำสั่งตามมาตรา 42 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ดังนี้ (มาตรา 43)
 - (1) ยื่นคำขอต่อศาลนับแต่ระยะเวลาตามมาตรา 42 ได้ล่วงพ้นไป ขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังโดยให้นำ ป.วิ แพ่ง มาบังคับใช้โดยอนุโลม
 - (2) รื้อถอนเองโดยผู้กระทำความผิดต้องร่วมกันออกค่าใช้จ่าย ส่วนการกระทำการดำเนินการรื้อถอนหากผู้ดำเนินการกระทำโดยรอบคอบแก่พฤติการณ์อีกฝ่ายจะเรียกหรือค่าเสียหายมิได้ ส่วนเศษวัสดุก่อสร้างให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดเก็บรักษาหรือขายและถือเงินไว้ได้ตามกฎกระทรวง ถ้าเจ้าของอาคารมิได้เรียกเอาทรัพย์สินหรือเงินภายใน 30 วัน นับแต่วันรื้อถอนให้ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายรื้อถอน
5. กรณีอุปกรณ์เกี่ยวกับไฟฟ้าการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุวุ่นวาย ระบบระบายอากาศ ระบายน้ำ, บำบัดน้ำเสีย เครื่องกล

หรือระบบอื่น ๆ มีสภาพหรือการใช้ที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สิน อาจเกิดอัคคีภัย เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ (มาตรา 46 ทวิ)

- (1) มีคำสั่งห้ามมิให้ใช้อาคาร และจัดเครื่องหมายแสดงการห้าม
- (2) มีคำสั่งให้ทำการแก้ไขอุปกรณ์ให้ปลอดภัย

6. ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่กำหนดในกฎกระทรวงให้เป็นนายตรวจหรือนายช่าง (มาตรา 49)

การอุทธรณ์

1. ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ (มาตรา 50)

(1) เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารเป็นเลขานุการ

(2) เขตเทศบาล เขตเมืองพัทยา หรือเขตราชการส่วนท้องถิ่น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ และให้โยธาธิการจังหวัดเป็นเลขานุการ

2. คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- (2) มีหนังสือเรียกบุคคลเพื่อให้ถ้อยคำประกอบคำวินิจฉัย
- (3) สอบถามข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการวินิจฉัยอุทธรณ์

3. ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง และการอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือ ให้คณะกรรมการพิจารณาภายใน 60 วัน นับแต่ได้รับอุทธรณ์ (มาตรา 52)

นายช่าง นายตรวจ และผู้ตรวจสอบ

1. ให้นายช่างหรือนายตรวจมีอำนาจเข้าไปในบริเวณที่มีการก่อสร้าง คัดแปลง รั้วถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร เพื่อตรวจสอบว่ากระทำผิดตาม พ.ร.บ.นี้ และสอบถามข้อเท็จจริงหรือให้แสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่ (มาตรา 53)

2. การปฏิบัติการของนายช่างหรือนายตรวจให้กระทำในเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก และให้แสดงบัตรประจำตัวเมื่อมีการร้องขอ (มาตรา 55)

เขตเพลิงไหม้

1. เมื่อเกิดเพลิงไหม้และมีบริเวณเป็นเขตเพลิงไหม้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศแสดงเขตเพลิงไหม้ ณ สำนักงานของราชการท้องถิ่นและบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ และมีแผนที่แสดงพร้อมทั้งระบุการผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 56)

2. ภายใน 45 วัน นับแต่เกิดเพลิงไหม้ ห้ามมิให้ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารในเขตเพลิงไหม้ และห้ามผู้ที่ได้รับอนุญาตเกี่ยวกับอาคารที่ได้รับก่อนเกิดเพลิงไหม้ระงับการกระทำตามที่ได้รับอนุญาตเป็นการจัดทำหรือควบคุม โดยทางราชการเพื่อประโยชน์ในการบรรเทาทุกข์ หรือ คัดแปลง ซ่อมแซมเพื่ออยู่อาศัยหรือใช้สอยชั่วคราว (มาตรา 57)

3. เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถปรับปรุงเขตเพลิงไหม้โดยเสนอความเห็นพร้อมแผน ที่ต่อคณะกรรมการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ภายใน 15 วัน นับแต่เกิดเพลิงไหม้ (มาตรา 58)

4. ให้นำกฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับกรณีต้องจัดให้ได้มาซึ่งที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดเขตเพลิงไหม้ (มาตรา 61)

บทเบ็ดเตล็ด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ กรรมการเปรียบเทียบคดีเจ้าพนักงานท้องถิ่น นายช่าง หรือนายตรวจ ตาม พ.ร.บ. นี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือ บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสะดวกหรือช่วยเหลือตามสมควร (มาตรา 63) และให้บุคคลดังกล่าว เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 64)

บทกำหนดโทษ

สำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. นี้จะมีโทษจำคุก ปรับ และแนวทางการ ดำเนินคดี (มาตรา 65 – 74)

แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะ แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ ทางเศรษฐกิจ การที่มีพระราชกระแสรับสั่งแนะแนวทางดำเนินชีวิต โดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงก็ เพื่อจะเน้นย้ำให้คนไทยทุกหมู่เหล่า ได้ตระหนักถึงวิถีทางในการดำเนินชีวิตให้รอด และสามารถมี ความเป็นอยู่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังที่ อภิชาติ พันธเสน (2542 อ้างถึงใน พัฒนาการ ฉัตรวิโรจน์, 2545 : 8) ได้ อันเชิญพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความว่า การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้าง พื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและ อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรปฏิบัติได้

แล้ว จึงค่อยสร้างความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขึ้นสูงตามลำดับต่อไปและพระบรมราชาบาท ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 ความว่า คนอื่นจะว่าอย่างไรช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัยว่าเมืองไทยเชยว่าเมืองไทยไม่มีสิ่ง สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพอมีพอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอมีพอกิน ไม่ใช่ ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยิ่งยวด แต่ว่ามีความพอมีพอกิน มีความสงบเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรา รักษาความพอมีพอกินนี้ได้ เราจะขอดียังยวดได้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ กฎีคุ้มกันในตัวดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชา ต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐาน จิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความ เพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี” ดังที่ สมพร เทพสิทธิ์ (2549 : 7) ได้อ้างถึง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ประกอบด้วยหลักการหลักวิชาและหลักธรรมหลายประการ อาทิ

1. เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ
2. เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
3. จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก ภายนอกได้เป็นอย่างดี
4. ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ จะต้องมิระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายนอกและภายใน

5. จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบ

2. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้ นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” (สุเมธ ดันติเวชกุล, 2549 : 112)

“คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยว่าล้มสมัย ว่าเมืองไทยเซย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ทันสมัย แต่เราอยู่อย่างพอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ดีกินดีพอสมควร ขออย่าพอควรพออยู่พอกินมีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้จากเราไปได้” (สมพร เทพสิทธิ์า, 2549 : 23)

“การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ ก็สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกินและมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่าอุ้มชูตัวเองให้มีพอเพียงกับตนเอง” (สมพร เทพสิทธิ์า, 2549 : 24)

“คนเราถ้าพอในความต้องการมันก็มีโลกน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้ามีความคิดอันนี้มีความคิดว่าอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข” (สมพร เทพสิทธิ์า, 2549 : 24-25)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (2549 : 257) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาของการพัฒนา ตามกระแสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานคิดที่สำคัญ ที่การพัฒนาคนในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการจรโลกรักยววัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้การพัฒนาคนจะต้องเริ่มที่การพัฒนาความคิดและจิตใจของคนให้รู้จักกิน รู้จักใช้ ตามอัตภาพ และความจำเป็นในการดำเนินชีวิต

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543 : 3) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นวิธีการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยการพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว โดยไม่นำมาบริบทด้วย นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและการบริโภค ลักษณะการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. ต้องพึ่งตัวเองให้มากที่สุด
2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลคุ้มค่าที่สุด
3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ
4. ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแล

ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545 : 20) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำรงชีวิตในความพอดีมีชีวิตใหม่ คือ หวนกลับมาใช้ชีวิตชีวิตไทยจะทำให้ชาติบ้านเมืองและตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์และมีความสุขในที่สุดโดยทุกชุมชนประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีใหม่เพื่อที่จะได้นำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัว

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545 : 11) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของคนโดยการพึ่งตนเอง มีความประหยัด พัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ ภูมิปัญญา สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่ายั่งยืน มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถือเป็นแนวทางที่คนไทยจะต้องนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศในอนาคต ครูจึงควรนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมในโรงเรียน

เฉลิมศรี ชุมเกษียณ (2545 : 25) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตแบบพอเพียง นั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การคิดพึ่งตนเอง และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และที่สำคัญคือ การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับศาสนาพุทธที่ให้เราดำรงชีวิตแบบทางสายกลางไม่ทำอะไรๆ ที่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นไม่ฟุ้งเฟ้อ หรือทำอะไรเกินตน รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมและกำลังสามารถของตน เชื่อในผลของการกระทำ หรือเรียกว่ากฎแห่งกรรม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของเหตุและปัจจัย รวมทั้งการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง คำนึงถึงความพอดีไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป สามารถนำหลักปรัชญาไปใช้ได้กับทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับสังคม

เกษม วัฒนชัย (2548 : 16 - 17) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ

ครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียรพยายาม มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

เสน่ห์ จามริก (2542 : 249) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจพอเพียง” ให้ความหมายทั้งหลักการและกระบวนการทางสังคม ว่ากันตั้งแต่ขั้นพื้นฐานและขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกิน

จากความหมายที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงความสามารถในการดำรงชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง การมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ในตนเอง ด้วยการพึ่งตนเอง การรู้จักพอประมาณ และการเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ตลอดจนการไม่หลงใหลไปตามกระแสนิยม มีความเป็นอยู่อย่างพอเหมาะพอดี ประมาณตนตามอัตภาพ และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นได้

3. ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 3) ได้ให้ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการจัดความยากจนและการลดความเสียหายทางเศรษฐกิจ
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กรต่างๆ ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการดำเนินงานบนรากฐานของความพอเพียง
4. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ

5. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน และเพื่อปรับปรุงนโยบายต่างๆ ให้เหมาะสม

6. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยการพัฒนาคนให้พออยู่พอกิน และอยู่ดีมีสุข พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง มีศักยภาพ มีทางเลือก ทั้งด้านสุขภาพ ความรู้ ทักษะ อาชีพ เสรีภาพ

7. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอารัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และจิตสาธารณะ

จากความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักแนวคิด และหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้อยู่รอดในสภาวะการณ์ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ และสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยมีหลักคุณธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยวควบคู่กับการดำเนินชีวิต ตลอดจนใช้เป็นแนวคิดในการกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน หน่วยงานองค์กรต่างๆ สถาบัน จนถึงระดับรัฐบาลที่มีหน้าที่บริหารประเทศ

4. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้ (ปรียานุช พิบูลสราวุธ, 2550 : 10)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย คุณลักษณะพร้อมๆ กันดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิต และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ เป็นต้น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

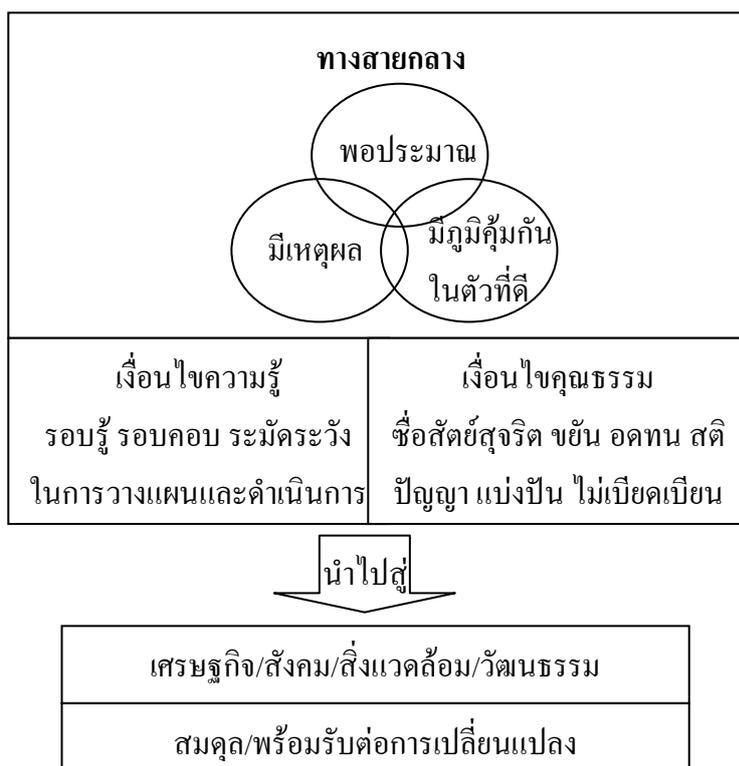
4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี สรุปได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548 : 17)

จากแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสรุปได้ว่า เป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลางที่ชี้ถึงแนวทางการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับรัฐ รวมถึงนำมาใช้ในเป็นหลักในการทำงานได้โดยให้ดำเนินงานไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน การปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของควมมีสติปัญญา มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง และปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัยพึ่งตนเอง รับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. แนวทางปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจแบบพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังที่ สมุหระณดิเวชกุล (2542 : 15 อ้างถึงใน สมพร เทพสิทธิ, 2549 : 5) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า“ความเป็นอยู่ที่ไม่ต้องฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง”

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า“ ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นสำคัญ”

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้อย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า“ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า“การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่าขึ้นได้ด้วยตนเอง”

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดต่อแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็น

เครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่นพยายามลดลง พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวเองอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นในห้วงกามสมบูรณ์ขึ้น”

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549 : 117-128) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสังคมทุกระดับ ดังนี้

1. ระดับบุคคล/ครอบครัว สามารถให้คนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน ได้แก่ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักคำว่า “พอ” และไม่เบียดเบียนผู้อื่น พยายามพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ และมีความสุขและความพึงพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

2. ระดับชุมชนรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถของตนและชุมชนมีความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกชุมชนให้เกิดพลังทางสังคม พัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่างๆ

3. ระดับรัฐหรือระดับประเทศ ชุมชน/สังคมหลายๆ แห่งร่วมมือกันพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียงและพร้อมก่อนจึงค่อยๆ ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญขึ้นเป็นลำดับๆ ต่อไปพฤติกรรม

ดังนั้น สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้น ควรยึดหลักความประหยัดประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่แข่งขันเอาเปรียบทางการค้าต้องไม่หาความรู้ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนมั่นคง ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นปฏิบัติตามในทางที่ดี

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

จะเห็นได้ว่า แนวความคิดในการบังคับใช้กฎหมายที่นับว่ามีคุณค่าพอสรุปได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายจะต้องประกอบด้วยความสามารถภาพศีลธรรมจรรยาชอบด้วยความยุติธรรมและมีความเมตตาปราณี พร้อมด้วยเหตุผลอันชอบธรรม การบังคับใช้กฎหมายจะต้องมีดุลยภาพระหว่างอำนาจของรัฐและเสรีภาพของประชาชน มีความยืดหยุ่น โดยยึดถือหลักความยุติธรรมตามข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้และเป็นแนวทางปฏิบัติงานได้ ซึ่งประกอบด้วย

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดความประหยัด ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต การหาความรู้ และสร้างตนเองให้เป็นผู้มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ และระมัดระวัง และปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม

บริบทเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจปกครองตามพื้นที่โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองขึ้นมาได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามกฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจทางปกครอง ความเป็นอิสระ (Autonomy) ของท้องถิ่นจึงอยู่ในรูปของการมีอำนาจสั่งการและดำเนินกิจการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องรับคำสั่งจากส่วนกลาง ส่วนกลางมีอำนาจเพียงกำกับดูแลให้การดำเนินการของท้องถิ่นดำเนินไปภายในกรอบของกฎหมายเท่านั้น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547 อ้างถึงใน ธรรมนูญ มุ่งหมาย, 2550 : 13) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจ โดยรัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนใน

พื้นที่ ดำเนินการบริหารพัฒนาท้องถิ่นภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลผ่านทางจังหวัดและอำเภอเพื่อ

1. แบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความทั่วถึงในการให้บริการและแก้ไขปัญหา หรือสนองความต้องการของประชาชน
2. เป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และรวดเร็ว เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง และล่าช้า
3. ช่วยเหลือรัฐบาลในการประหยัดงบประมาณ หรือเป็นการลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาล เพราะกิจการส่วนใหญ่ที่รับมอบจากรัฐบาล ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้โดยรายได้ของตนเองซึ่งมาจากข้อกำหนดของกฎหมาย
4. ทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเบื้องต้น เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ไม่ว่าจะโดยการเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง หรือการตรวจสอบกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการปกครองในระดับประเทศ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. เป็นองค์กรนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย มีพื้นที่ และขอบเขตการปกครองที่แน่นอน ตลอดจนมีอำนาจในการดำเนินนโยบาย และออกกฎหมายข้อบังคับ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น
2. สมาชิกสภาหรือ คณะผู้บริหารต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการปกครองตนเอง
3. มีการกระจายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีรายได้ของตนเองเพียงพอที่จะบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นได้
4. มีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย แต่ยังคงอยู่ในการควบคุมกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์ในด้านความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนร่วม (สมบูรณ สุขสำราญ, 2544 : 2 อ้างถึงใน ญัตติสนธิ มุ่งหมาย, 2550 : 13)

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1. องค์การบริหารงานส่วนจังหวัด 2. เทศบาล (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล) 3. องค์การบริหารส่วนตำบล 4. การปกครองท้องถิ่น รูปแบบพิเศษ 2 ประเภท คือ เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร ในส่วนของการศึกษาครั้งนี้ขอกล่าวถึงเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 2 รูปแบบเท่านั้น คือ เทศบาล (เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล) และองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

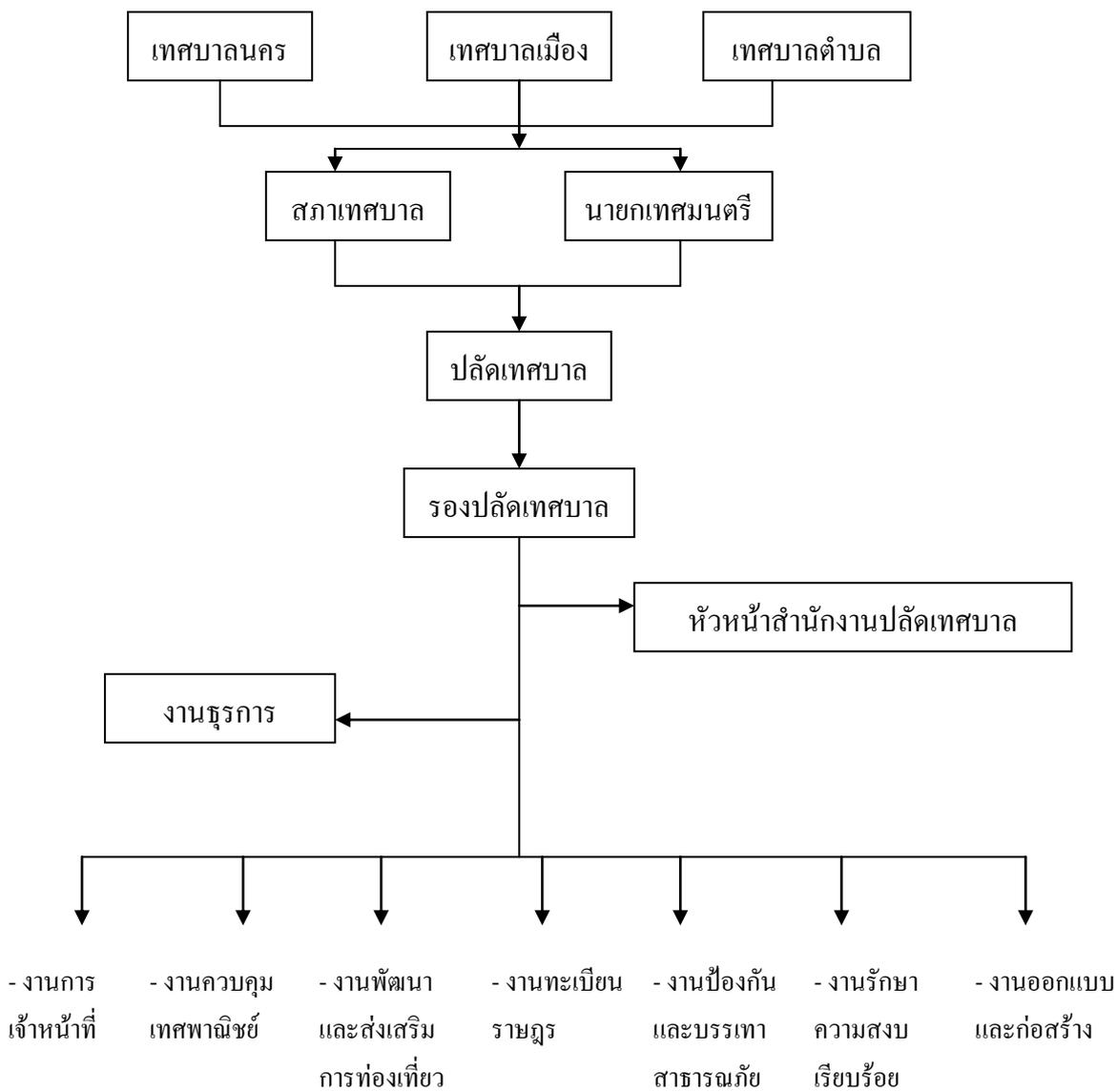
1. เทศบาล

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งกำหนดให้การจัดตั้งเทศบาลกระทำได้เมื่อท้องถิ่นนั้นมีสภาพอันสมควรดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7วรรคที่หนึ่งว่า เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนครตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งนี้ การจัดตั้งเทศบาลต้องตราเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย รวมตลอดถึงการเปลี่ยนชื่อเทศบาลหรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลให้กระทำได้โดยตราเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547 อ้างถึงใน ฌัฐสันต์ มุ่งหมาย, 2550 : 14)

เพื่อให้การปฏิบัติงานของเทศบาลเหมาะสมและสอดคล้องกันกับรูปแบบการบริหารงาน ในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญคือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารเทศบาลจากเดิมที่กำหนดให้มี 2 รูปแบบคือ รูปแบบคณะเทศมนตรีและรูปแบบนายกเทศมนตรีเป็นการบริหารเทศบาลเพียงรูปแบบเดียวโดยนายกเทศมนตรีที่มาจากกรเลือกตั้งโดยประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และเพื่อให้การบริหารเทศบาลเป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศ

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาล (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547)

โครงสร้างของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) มี 2 ส่วน เป็นดังนี้

1. สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลเลือกมาจาก สมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล มีหน้าที่ออกเทศบัญญัติใช้ในเขตเทศบาล และควบคุมการบริหารงานของนายกเทศมนตรี

2. นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และนายกเทศมนตรี แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการ ตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีหน้าที่กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเทศบัญญัติและนโยบาย ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของเทศบาลได้มีการแบ่งประเภทของเทศบาลโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ประการ คือ ประการแรก การจัดแบ่งประเภทของเทศบาลตามกฎหมาย และประการที่สอง การจัดแบ่งประเภทของเทศบาลของกระทรวงมหาดไทย

นายกเทศมนตรี มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย
2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี
4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

1. การจัดแบ่งประเภทของเทศบาลตามกฎหมาย

ความในมาตรา 7 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547 อ้างถึงใน ฉန္ฐสันต์ มุ่งหมาย, 2550 : 16) ได้กำหนดให้เทศบาลมี 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนครสำหรับในการศึกษารั้งนี้ขอกล่าวถึงเฉพาะ เทศบาลตำบล และเทศบาลเมือง เพียงเท่านั้น เทศบาลตำบล มาตรา 9 แห่งราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดคุณสมบัติของท้องถิ่นที่จะจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ไว้ดังนี้ คือ

1. มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป
2. มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร
3. มีรายได้เกินกว่า 5 ล้านบาทขึ้นไปโดยไม่รวมเงินอุดหนุน

เทศบาลเมือง มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดให้ท้องถิ่นที่สามารถจัดตั้งเป็นเทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีลักษณะดังนี้คือ

1. ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือ

2. ท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไปและมีรายได้เพียงพอแก่การจะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำของเทศบาลเมืองตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล

2. การจัดแบ่งประเภทเทศบาลของกระทรวงมหาดไทย

แต่เดิมนั้นกระทรวงมหาดไทยได้จัดแบ่งเทศบาลออกเป็น 7 ชั้น คือ เทศบาลชั้นที่ 1 – 7 โดยหลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทจะคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งด้านการเมืองการปกครอง ด้านการบริหารจัดการ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ซึ่งเทศบาลแต่ละชั้นมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำบริการสาธารณะแตกต่างกัน อันส่งผลให้การจัดโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานบุคคลของเทศบาลแต่ละชั้นแตกต่างกันออกไปด้วย ในปัจจุบันได้มีการจัดแบ่งเทศบาลออกเป็นประเภทใหญ่ กลาง เล็ก โดยปรับให้เทศบาลชั้น 1 เป็นเทศบาลขนาดใหญ่ เทศบาลชั้น 2-6 เป็นเทศบาลขนาดกลางและเทศบาลชั้น 7 เป็นเทศบาลขนาดเล็ก โดยเทศบาลเมืองและเทศบาลนครจะเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ แต่กรณีเทศบาลตำบลอาจเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ กลางหรือเล็กก็ได้โดยกระทรวงมหาดไทยวางหลักเกณฑ์เพิ่มเติมว่าเทศบาลตำบลที่จะเป็นขนาดใหญ่ต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท และผ่านเกณฑ์ชีวิต เทศบาลขนาดกลางมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท และผ่านเกณฑ์ชีวิตเช่นกัน ที่เหลือคือเทศบาลขนาดเล็ก แต่โดยที่ปัจจุบันกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก้ไขให้เทศบาลทุกประเภทมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกัน การแบ่งประเภทเทศบาลจึงเหลือแต่เพียงประโยชน์ในเรื่องการบริหารงานบุคคลเท่านั้น

อำนาจและหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

1. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเทศบาล

กฎหมายเทศบาลได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลต้องจัดทำ

1.2 อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลอาจจัดทำ

อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลต้องจัดทำ โดยแยกออกเป็น 3 กลุ่มตามประเภทของเทศบาล ซึ่งเทศบาลแต่ละประเภทมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันดังที่ระบุไว้ในมาตรา 50 สำหรับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล มาตรา 53 สำหรับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมือง และมาตรา 56 สำหรับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร อันได้แก่กิจการดังต่อไปนี้

เทศบาล มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (10) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (11) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- (12) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (13) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- (14) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (15) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น
- (16) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (17) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (18) การควบคุมสุลักษณะ และอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงแรมสห และ

สถานบริการอื่น

- (19) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- (20) จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (21) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (22) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว
- (23) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลอาจจัดทำ เป็นอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริหารสาธารณะ ซึ่งเทศบาลแห่งใดจะจัดทำหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมและความจำเป็นในเขตเทศบาลนั้นๆ อันได้แก่กิจการดังที่ระบุไว้ในมาตรา 51 สำหรับเทศบาลตำบล กิจการตามมาตรา 54 สำหรับเทศบาลเมือง และกิจการตามมาตรา 57 สำหรับเทศบาลนคร

- (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (10) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- (11) ให้มีการสาธารณสุข
- (12) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (13) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (14) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษา
- (15) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (16) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- (17) เทศพาณิชย์

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 16 (ทองอาน พาโทสง, 2549 อ้างถึงใน ธรรมนูญ มุ่งหมาย, 2550 : 19) ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ดังนี้คือ

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณสุข
- (6) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

(9) การจัดการศึกษา

- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) ส่งเสริมการกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรง

มหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ

- (24) การจัด การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความ

ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

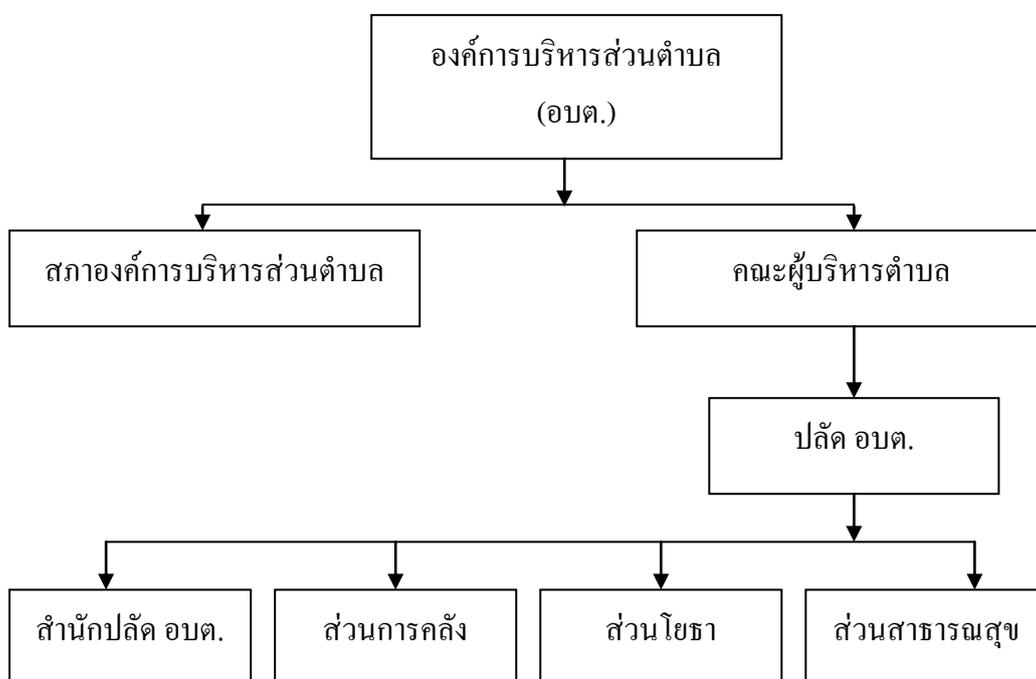
- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศ

กำหนด (อ้างถึงใน สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 (อ้างถึงใน ทองอาน พาโทสง, 2549) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีภาระรับผิดชอบในการบริหารงานในเขตตำบลที่ไม่อยู่ในเขตเทศบาล

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

(สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547)

โครงสร้างการบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากรายการประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- (3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนตามกฎหมาย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
- (2) สั่งอนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

นอกจากนี้ยังมีพนักงานส่วนตำบลที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการ และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่บริหารราชการภายใต้กรอบนโยบายของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารตำบล เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการจัดชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น 5 ชั้น โดยพิจารณาจากดัชนี 4 ตัวมาใช้วัดคือ (รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่

รวมเงินอุดหนุน) การปกครอง การบริหารจัดการ สังคม โดยมีดัชนีด้านเศรษฐกิจ (รายได้) เป็นหลัก ในการจัดชั้นดังนี้ (สุรัสวดี และยงยุทธ, 2545)

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1 รายได้ประมาณ 20 ล้านบาทขึ้นไป

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2 รายได้ประมาณ 12-20 ล้านบาท

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 รายได้ประมาณ 2-16 ล้านบาท

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4 รายได้ประมาณ 3-6 ล้านบาท

องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 5 รายได้ประมาณ ไม่เกิน 3 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) ได้มี ประกาศเรื่องมาตรฐานแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดขนาดของ องค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยมี คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.จังหวัด) เป็นผู้ประกาศขนาดขององค์การบริหารส่วน ตำบล โดยพิจารณาจากรายได้ จำนวนประชากร และปริมาณงานด้านต่าง ๆ ส่วนจังหวัดโดยยังไม่ได้ กำหนดขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ใช้เกณฑ์การพิจารณาจัดชั้นองค์การบริหารส่วน ตำบลใหม่คือ

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2-3 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4-5 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

อำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แยกออกได้ 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายจัดตั้ง และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

1. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้ง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนา ตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้ กิจการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่จัดทำ สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

1.1 กิจการที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องจัดทำในเขต

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัด

มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

1.2 กิจการที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำในเขต

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

2. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเหมือนกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจของเทศบาล

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ทฤษฎีการจัดการของเฮนรี ฟาโย (Henri Fayol, 1966 : 214 อ้างถึงใน ชงชัย สันติวงษ์ 2535 : 24 - 26) เชื่อว่าเป็นไปได้ที่เราจะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการจัดการที่สามารถใช้กับการจัดการทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการจัดการงานอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาลได้ สรุปสาระสำคัญไว้ดังนี้

1. เกี่ยวกับหน้าที่การจัดการ (Management Function) กระบวนการจัดการงานประกอบด้วยหน้าที่ต่างๆ 5 ประการ คือ

1.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะปฏิบัติขึ้นไว้เป็นแนวทางการทำงานในอนาคต

1.2 การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

1.3 การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง การสั่งการงานต่างๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี และต้องเข้าใจผู้ปฏิบัติงานด้วยตลอดจนเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

1.4 การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และไปสู่เป้าหมายเดียวกันในที่สุด

1.5 การควบคุม (Controlling) หมายถึง การที่จะต้องกำกับดูแลให้สามารถควบคุมกิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นเข้ากันได้กับแผนที่วางไว้แล้ว

2. เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ผู้บริหารระดับสูงจะต้องมีคุณลักษณะพร้อมด้วยความสามารถทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ การศึกษา ความรู้เทคนิคในการทำงานและประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งรวมเรียกว่าความสามารถทางด้านจัดการ ซึ่งต่างจากพนักงานระดับปฏิบัติที่จะเน้นหนักที่เทคนิควิธีการทำงานเป็นสำคัญ

ทฤษฎีการบริหารของลูเธอร์ กุลลิคและลินคอล์น เออร์วิค (Gulick and Urwick, 1937 : 17 อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2526 : 41) ได้เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการบริหารย่อมประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือที่เรียกว่า “POSDCORB” ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. P=Planning หมายถึง การวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงานแผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้

ความรู้ในทางวิชาการและวิจารณ์งานวิจัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการ โดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

2. O=Organizing หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณา รวมไปถึงการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้ จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงานเป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงาน หรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) และหรือพิจารณาในแง่ของหน่วยงาน (Organizing) เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียกเป็นหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานแนะนำหรือที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงานอนุกร (Auxiliary) เป็นต้น

3. S = Staffing หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึง การจัดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Put the Right Man on the Right Job) กับรวมถึงการที่เสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงานด้วย

เรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างกว้างขวางว่าการบริหารงานบุคคลนั้นเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผนนโยบายการวางแผน โครงการ ระเบียบและวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การใดองค์การหนึ่งให้ได้มาและได้ประโยชน์ ตลอดจนการบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรด้านมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและมีปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

4. D = Directing หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) และการจูงใจ (Motivation) เป็นต้น

การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ (Decision Making) ซึ่งเป็นหลักการอันสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารและขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บังคับบัญชามากเหตุเพราะการที่จะอำนวยการให้ภารกิจดำเนินไปด้วยดีได้จำเป็นต้องมีการตัดสินใจที่ดีและมีการสั่งการที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละลักษณะของการตัดสินใจ

5. Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคัดแย้งในการปฏิบัติงานการร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มี

ในทุกระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

เมื่อกล่าวถึงการประสานงานแล้ว อีกเรื่องหนึ่งที่มีการกล่าวถึงเพราะมีความสำคัญและเป็นสิ่งคู่กันคือ การติดต่อสื่อสาร (Communication) เพราะการติดต่อสื่อสารที่ดีจะช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดีและทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) อยู่มาก การรายงานโดยทั่วไปหมายถึงวิธีการของสถาบันใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูล แก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ร่วมงาน ฯลฯ ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง

7. B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงินตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณ โดยทั่วไปมักมีวงจรที่คล้ายคลึงกันอย่างที่เรียกว่า “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ การเตรียมงบประมาณ และการเสนอขออนุมัติ การพิจารณาให้ความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ การดำเนินการ การตรวจสอบ

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารจัดการมีส่วนสำคัญยิ่งต่อประสิทธิผลการบริหารงานในองค์กร ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด จะต้องมีการบริหารงานที่เป็นระบบ มีระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานในการให้บริการประชาชนอย่างชัดเจนและให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีที่สุด

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายควบคุมอาคาร และการบริหารจัดการมาบูรณาการเข้าด้วยกัน พบว่า ระดับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร จะมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะโครงสร้างองค์กร และลักษณะกลยุทธ์ทางการบริหารองค์กร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยทั้ง 2 ลักษณะมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. โครงสร้างองค์กร หมายถึง รูปแบบภายในหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานจะต้องถูกกำหนดขึ้นมาให้อื้ออำนวยต่อความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการจัดรูปแบบการประสานงานทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 ความซับซ้อนขององค์การ หมายถึง ระดับการแบ่งแยกความแตกต่างที่มีอยู่ภายในองค์การมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์การ ซึ่งได้แก่ จำนวนผู้บังคับบัญชาที่ต้องพิจารณาบริการ จำนวนสายงานที่ต้องผ่านในการบริการ และจำนวนคุณวุฒิการศึกษาของพนักงาน

1.2 ความเป็นทางการ หมายถึง การสร้างระเบียบวิธีการตัดสินใจการปฏิบัติงานที่แน่นอน กฎระเบียบที่กำหนด การกำหนดขั้นตอนการให้บริการ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้สามารถรับการสนับสนุนจากภายนอก

1.3 การรวมอำนาจขององค์การ หมายถึง ลักษณะปฏิบัติการต่างๆ ขององค์การที่มีกลุ่มผู้บริหารระดับสูงมีบทบาทเด่นในการตัดสินใจ ได้แก่ การควบคุมของคณะกรรมการบริหาร หรือผู้บริหารระดับสูงต่อการตัดสินใจในการดำเนินการ

2. ลักษณะกลยุทธ์ทางการบริหารองค์การ หมายถึง กระบวนการบริหารงานภายในหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานจะถูกกำหนดขึ้นด้วยปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ได้แก่

2.1 บุคลากร หมายถึง จำนวนเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 งบประมาณ หมายถึง งบประมาณด้านการจัดการที่เกี่ยวกับการกิจการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่ายานพาหนะ ค่าอาหารกลางวัน ค่าทำงานนอกเวลา เป็นต้น

2.3 สถานที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.4 วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน เช่น ยานพาหนะ ก่อสร้างถาวร เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเพื่อทำการวิจัย ผู้ทำการศึกษาได้ค้นคว้าจากเอกสาร ระเบียบ กฎหมาย ตำราทางการวิชาการ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

กิตติศักดิ์ ทักษสกุล (2547 : (3)) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมสิ่งปลูกสร้างและอาคารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคาร ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดบริเวณ

เขตห้ามก่อสร้างหรือเขตอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร แต่การบังคับใช้กฎหมายยังมีปัญหาเนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายมีความไม่ชัดเจนและอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายยังถูกควบคุมอยู่ที่ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประกอบกับวิธีการและแนวคิดในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นยังถูกควบคุมอย่างเข้มงวด ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่มีบทบาทในการจัดการบริหารกิจการในท้องถิ่นของตนอย่างแท้จริง แม้กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ก็ตาม

ชาญชัย บุตรแสนโคตร (2547 : (3)) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีหน้าที่ในการบริการสาธารณะตามหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด งานอนุญาตก่อสร้าง ต่อเติม ดัดแปลงอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง ซึ่งในการดำเนินงาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์กร กลยุทธ์ทางการบริหารงาน

การศึกษาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลหัวขวางอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อทราบถึงผลการบังคับใช้กฎหมายและศึกษาแนวทางในการปรับปรุงระบบบริการให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

โครงสร้างของเทศบาลตำบลหัวขวางในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มีขั้นตอนและต้องผ่านเจ้าหน้าที่ตามสายการบังคับบัญชา 5 คน ซึ่งมีความซับซ้อนและความเป็นทางการตามระบบราชการ ซึ่งมีผลต่อการวินิจฉัยสั่งการ เฉพาะเจ้าหน้าที่ในกองช่างเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการเร่งรัดให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินการ ไม่เคยเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กลยุทธ์ทางการบริหารงานเทศบาลพบว่า จำนวนบุคลากรในกองช่างมีความเหมาะสม มีหัวหน้ากองช่างเป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ซึ่งมีความสำคัญในการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การโอนย้าย มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอจากงบจัดสรรของเทศบาล แต่มีบุคลากรบางส่วนที่ไม่ทราบ สถานที่ทำงานยังไม่เป็นสัดส่วน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานมีเพียงพอ แต่มีคุณภาพปานกลาง มีการบริหารจัดการที่เหมาะสม

การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ของเทศบาลตำบลหัวขวาง อยู่ในระดับสูง ในส่วนของการปฏิบัติตามหน้าที่ เพื่อให้บริการแก่ประชาชนและการได้รับการบริการของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมายในระดับปานกลาง ซึ่งมีบางกิจกรรมดำเนินการที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ พนักงานเจ้าหน้าที่มีบัตรประจำตัวแต่ไม่ทำการแสดงบัตรนายตรวจทุกครั้ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ การนำกฎหมายไปบังคับใช้เป็นบางครั้งในการออกดำเนินการออกคำสั่งระงับการก่อสร้าง ต่อเติม ดัดแปลงอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่ตรวจพบว่าไม่ถูกต้อง ซึ่งทำการตัดเตือนแล้วยังฝ่าฝืนจากการมีสมรรถนะภายในองค์การเทศบาลตำบลหัวขวาง ทำให้มีผลในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร สิ่งปลูกสร้าง ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในระดับสูง แต่ควรมีการปรับปรุงพัฒนา และถือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัดในบางประเด็นเพื่อให้การปฏิบัติงาน และการให้บริการเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

สุริยน ประภาสวัต (2539 : (3)) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้ และวินิจฉัยสั่งการของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย และไม่เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว อีกทั้งระเบียบข้อบังคับที่ซับซ้อนอันเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมาย และไม่สอดคล้องต่อความเป็นจริงในสังคมไทย จึงทำให้เจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครทำการวินิจฉัยสั่งการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและวิธีปฏิบัติไม่ถูกต้อง

อาทิตย์ จำปาโชค (2544 : (3)) การศึกษาผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับกฎกระทรวงควบคุมอาคาร ฉบับที่ 33, 47, 48 และ 50 ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พบว่า ทั้งกลุ่มประเภทสามัญสถาปนิก และกลุ่มประเภทวุฒิสถาปนิกมีความเห็นด้วยกับกฎกระทรวงดังกล่าว เป็นคำร้อยละที่มากกว่าเห็นว่าควรแก้ไขทั้งหมด เนื่องจากทั้งสองกลุ่มต่างก็เห็นถึงความสำคัญในการป้องกันอัคคีภัยในอาคารสูง เพราะทราบถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นมากมายจากอัคคีภัย และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้มีการออกกฎกระทรวงหลายฉบับตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

บวรวิทย์ เป็รื่องวงศ์ (2543 : (3)) ศึกษาวิจัยเรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่น สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความสามารถในการมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่ได้ ตลอดจนมีหน้าที่ในการควบคุม ดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แต่ในทางปฏิบัติกลับประสบปัญหาเนื่องจากไม่มีอำนาจในการสอบสวนและบทบัญญัติกฎหมายที่ไม่ชัดเจน หรือไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ การขาดความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว การยึดกับพื้นที่การขาดอัตรากำลัง การรับสินบนหรือการทุจริตต่อหน้าที่ ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากผู้ฝ่าฝืนการกระทำความผิด มักจะไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นผู้กระทำความผิดต่อกฎหมาย หรือไม่ ทราบการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด ทั้งหมดนี้ ล้วนแต่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

พุฒิกัฐก์ มนต์เลี้ยง (2550 : (3)) ศึกษาวิจัยความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ผลวิจัยพบว่า 1) ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคารพ.ศ. 2522 อยู่ในระดับปานกลาง 2) เพศ อายุ สถานภาพระดับการศึกษา อาชีพและการเข้าร่วมสัมมนาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจของประชาชน 3) สาเหตุที่ทำให้ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคารพ.ศ. 2522 ส่วนมากไม่ได้ศึกษาหรือทราบขั้นตอนของกฎหมาย รองลงมาคือไม่ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่บังคับใช้

ธนะเมศร์ มหาวงศนันท์ (2549 : (3)) ได้วิจัยเรื่องการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด ได้ผลในระดับปานกลาง ประชาชนโดยส่วนมากเห็นด้วยกับการบังคับใช้และความจำเป็นในการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลโดยประชาชนและเจ้าหน้าที่ มีความเห็นตรงกันว่า การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลควรเข้มงวดมากขึ้น นายกเทศมนตรีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ลงนามออกใบอนุญาต ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมอาคาร และในการก่อสร้างอาคารเพื่อความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยมีความจำเป็นที่จะต้องขออนุญาตตามกฎหมาย

ประเทือง สุวรรณโน (2546 : 68) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมาบังคับใช้กับประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าความไม่รู้กฎหมายควบคุมอาคารคาดว่าจะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำไปบังคับใช้กับประชาชนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.37 ทักษะคติ ความคิดเห็นของประชาชนคาดว่าจะปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำไปบังคับใช้กับประชาชน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.49 ค่านิยมของประชาชนคาดว่าจะปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำไปบังคับใช้กับประชาชน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.26 ปัจจัยในด้านสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น่าถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำกฎหมายควบคุมอาคารมาบังคับใช้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.86 โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้มีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางแนวในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลจอมทอง 1) ต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคาร ภายในเขตเทศบาลตำบลจอมทองให้กับประชาชนรับรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมาย 2) ควรทำการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมอาคารเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการนำกฎหมายควบคุมอาคารมาบังคับใช้กับประชาชนในพื้นที่ และได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมอาคาร 3) ควรมีประชุมระหว่างหน่วยงานเทศบาลกับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมอาคาร และช่วยกันตรวจสอบแนะนำให้กับชุมชนให้

มีค่านิยมในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม 4) ควรทำการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ลดความเห็นแก่ตัวเพื่อโดยการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 5) มีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคารอย่างจริงจัง สม่ำเสมอ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ 6) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ควรให้คำแนะนำแก่ประชาชนที่มาติดต่อให้มีความเข้าใจถึงระเบียบขั้นตอนวิธีการ ขออนุญาต พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกและบริการแก่ประชาชน 7) ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านควบคุมอาคารให้เพียงพอต่อการตรวจสอบบริการ แนะนำช่วยเหลือในเรื่องที่ประชาชนไม่ทราบ

การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร สิ่งปลูกสร้าง ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และฉบับแก้ไขปรับปรุง รวมถึงกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารและข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือเทศบัญญัติ เป็นการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจ จากส่วนกลางให้กับท้องถิ่นเป็นผู้ถือปฏิบัติและบังคับใช้กับประชาชนในพื้นที่ของท้องถิ่นเอง ดังนั้นควรมีการปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิตของประชาชน จารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีของประชาชนในท้องถิ่น และการบังคับใช้กฎหมายควรถือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัดและในบางประเด็นกลับต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น และจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย สาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 บริบทเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แนวคิดของชาลส์ชัช บุตรแสนโคตร (2547 : 4 - 5) ธนะเมษฐ์ มหาวงศนันท์ (2550 : 5) มาประยุกต์เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านลักษณะขององค์กร ด้านกลยุทธ์การบริหารจัดการงานในองค์กร และด้านการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่